

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

20.10.2016 р.

Львів

№ 13/03-34рк/к

**Публічне акціонерне
товариство «Львівгаз»**
79039, м. Львів, вул. Золота, 42

Про припинення дій, які містять
ознаки порушень законодавства
про захист економічної конкуренції

Розпорядженням Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) від 06.05.2016 № 29 рп/к розпочато розгляд справи №1-02-26/2016 (далі - Справа) про порушення Публічним акціонерним товариством по газопостачанню та газифікації «Львівгаз» (далі – ПАТ «Львівгаз», Товариство, юридична адреса: 79039, м. Львів, вул. Золота, 42, код ЄДРПОУ – 03349039) законодавства про захист економічної конкуренції.

Справа №1-02-26/2016 розпочата за результатами розгляду заяви (*інформація з обмеженим доступом*) (адреса: (*інформація з обмеженим доступом*)) № б/н (вх. від 16.03.2016 №14/48-Ч) та заяви (*інформація з обмеженим доступом*) (адреса: (*інформація з обмеженим доступом*)) від 08.04.2016 № б/н (вх. від 08.04.2016 № 14/74-Р) щодо правомірності дій ПАТ «Львівгаз» при встановленні вимоги споживачам щодо погодження проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб.

У рамках розгляду Справи встановлено такі обставини.

ПАТ «Львівгаз» здійснює діяльність на ринку розподілу природного газу, газу (метану) вугільних родовищ відповідно до ліцензії НКРЕ Серія АГ №507387 від 24.03.2011 №386 (переоформлена рішенням від 15.12.2015 № 2970) (ліцензія безстрокова).

Відповідно до вимог Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про захист економічної конкуренції» та «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (надалі -

Методики) Відділення провело дослідження становища ПАТ «Львівгаз» на ринку розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:

- суб'єкт господарювання – Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Львівгаз», що здійснює діяльність на ринку розподілу природного газу;
- ринок розподілу природного газу.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є здійснення розподілу природного газу.

Перелік споживачів.

Споживачами з розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області юридичні та фізичні особи, які замовляють здійснення розподілу природного газу.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

ПАТ «Львівгаз» здійснює розподіл природного газу у м. Львові та Львівській області, в межах розташування мереж газопостачання, що перебувають у його володінні та користуванні.

Отже, територіальними межами ринку розподілу природного газу є межі розташування газових мереж у м. Львові та Львівській області, які знаходяться у володінні та користуванні ПАТ «Львівгаз».

Часовими межами ринку розподілу природного газу визначено період з 15.05.2015р. по 20.10.2016р. протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» розподіл природного газу віднесено до сфер діяльності суб'єктів природних монополій. Основним видом ліцензованої діяльності ПАТ «Львівгаз» у період з 15.05.2015р. по 20.10.2016р. є розподіл природного газу (метану) вугільних родовищ – Ліцензія НКРГ Серія АГ №507387 від 24.03.2011 №386 (переоформлена рішенням від 15.12.2015 №2970) (ліцензія безстрокова).

Отже, внаслідок технологічних особливостей здійснення розподілу природного газу конкуренція на ринку відсутня: ПАТ «Львівгаз» у період з 15.05.2015р. по 20.10.2016р. є єдиним суб'єктом господарювання, що здійснює розподіл природного газу у м. Львові та Львівській області, в межах розташування мереж газопостачання, які знаходяться у володінні, користуванні та обслуговуванні Товариства. Відтак, у споживачів розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області альтернатива відсутня.

Аналізуючи ринок розподілу природного газу у період з 15.05.2015р. по 20.10.2016р. у м. Львові та Львівській області встановлено, що у вищезазначених територіальних та товарних межах ринку ПАТ «Львівгаз» працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

Враховуючи вищенаведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище ПАТ «Львівгаз» містить ознаки монопольного (домінуючого) на ринку розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області в межах розташування газових мереж, що перебувають у власності, обслуговуванні та

користуванні Товариства із часткою 100 відсотків у період з 15.05.2015р. по 20.10.2016р.

З метою з'ясування обставин, викладених у вищевказаних заявах, Відділення звернулося з вимогами про подання інформації на адресу ПАТ «Львівгаз» (лист від 18.03.2016 № 13/03-213, лист від 11.04.2016 № 13/03-317 та лист від 11.04.2016 № 13/03-319).

В свою чергу, листом від 01.04.2016 № Лв 07/4-2192-16 (вх. від 05.04.2016 № 8-582) ПАТ «Львівгаз» повідомило Відділення про таке:

«...Наше Товариство справляє плату за послуги з погодження проектно-кошторисної документації на відповідність технічним умовам лише за заявою (бажанням) замовника. Надаємо копію заяви (інформація з обмеженим доступом) на погодження проектно-кошторисної документації.

Згідно норм чинного законодавства (ст. 7 ЗУ «Про архітектурну діяльність») допускається таке погодження, при цьому, жодна норма законодавства не вказує, що таке погодження повинно бути безкоштовним.

Відповідно до ст. 7 ЗУ «Про архітектурну діяльність» проектна документація погоджується з організацією, яка видала технічні умови лише у випадку відхилення від технічних умов. Це означає, що такі дії відбуваються лише за бажанням (заявою) замовника. Відтак, якщо в замовника немає обов'язку погоджувати проектну документацію з нашим Товариством, у нашого Товариства відсутній обов'язок погоджувати дану проектну документацію безкоштовно. Відповідно, ця процедура відбувається за домовленістю сторін, а відтак, є платною, оскільки, ні в один з затверджених тарифів нашого Товариства погодження проектно-кошторисної документації не входить...».

До зазначеного листа ПАТ «Львівгаз» Товариством було додано, зокрема, копію технічних умов №33/115 ГПВ від 21.01.2016 (замовник: (інформація з обмеженим доступом)), копію Заяви на погодження проектно-кошторисної документації від 29.02.2016 (замовник: (інформація з обмеженим доступом)), копію Наказу Голови правління ПАТ «Львівгаз» від 12.02.2016 № Лв 20 «Про затвердження Прайсу на послуги» та копію Прайсу на монопольні платні послуги по ПАТ «Львівгаз».

У технічних умовах №33/115 ГПВ від 21.01.2016 (замовник: (інформація з обмеженим доступом)) вказано, зокрема, таке:

«На Вашу заяву повідомляємо, що **реконструкція газової мережі** з встановленням двофункційного котла димохідного типу, на площі кухні (інформація з обмеженим доступом) після реконструкції (інформація з обмеженим доступом), можлива від внутрішньобудинкової мережі Ду25мм...

...Проект погодити з ПАТ «Львівгаз»».

Наказом Голови правління ПАТ «Львівгаз» від 12.02.2016 № Лв 20 «Про затвердження Прайсу на послуги» затверджено з 22.02.2016 року «Прайс на платні монопольні послуги» (додаток 2 до зазначеного наказу), зокрема, плату за погодження проектно-кошторисної документації на відповідність виданим технічним умовам.

Відповідно до Додатку № 2 до наказу № Лв 20 від 12.02.2016р.:

№ п/п	Вид послуги	Тип (назва) послуги	Одиниця виміру	Вартість послуги без ПДВ	Вартість послуги з ПДВ
2	Погодження проектно-кошторисної документації на відповідність виданим технічним умовам	2.4. На реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів	1 об'єкт	351.21	421.45

Листом від 21.04.2016 № Лв 07/4-2700-16 (вх. від 25.04.2016 № 8-738) ПАТ «Львівгаз» повідомило Відділення про таке:

«...Форма технічних умов на реконструкцію газової мережі не встановлено законодавством. Вони розробляються у відповідності до ст. 30 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності».

Форма заяви Споживачів на погодження проектної документації на відповідність технічним умовам не затверджено жодним нормативно-правовим документом або внутрішнім наказом по підприємству.

За бажанням Замовник може власноручно написати таку заяву. Однак, для спрощення та пришвидшення процедури подачі документів до ПАТ «Львівгаз» Замовникам надається бланк заяви на погодження ПКД на відповідність ТУ.»

Листом від 25.04.2016 № Лв 07/4-2706-16 (вх. від 25.04.2016 №8-743) ПАТ «Львівгаз» повідомило Відділення про таке:

«...ПАТ «Львівгаз» не здійснює погодження проектно-кошторисної документації розробленої Товариством...»

«...Наше Товариство здійснює погодження проектно-кошторисної документації розробленої іншим суб'єктом господарювання на відповідність технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб), автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів (на один об'єкт) лише за заявою (бажанням) замовника, що передбачено ст. 7 Закону України «Про архітектурну діяльність»...»

«...Вартість погодження проектно-кошторисної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб), автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів (на один об'єкт) розробленої іншим суб'єктом господарювання становить 421,45 грн...».

До зазначеного листа, ПАТ «Львівгаз» надало копію технічних умов №33/2797 ГПВ від 28.12.2015 (замовник: (інформація з обмеженим доступом)) та копію Заяви на погодження проектно-кошторисної документації від 30.03.2016 (замовник: (інформація з обмеженим доступом)).

У технічних умовах №33/2797 ГПВ від 28.12.2015 (замовник: (інформація з обмеженим доступом)) вказано, зокрема, таке:

«На Вашу заяву від 17.12.2015р. повідомляємо, що реконструкція газової мережі з встановленням двофункційного котла парпетного типу взамін ОП та ВПГ, та плити газової типу ПГ-4 додатково на площі проектованої кухні (інформація з обмеженим доступом), після проведення реконструкції квартири з розширенням за рахунок горнища, згідно проектних пропозицій, можлива від внутрішнього газопроводу 1"»...

«...Проект погодити з ПАТ «Львівгаз»».

У додатках до листа від 01.04.2016р. №Лв 07/4-2192-16, ПАТ «Львівгаз» надало до Відділення копію планової калькуляції вартості послуг з погодження проектно-кошторисної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб), автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів (на один об'єкт) у яку включено наступні статті витрат:

1. Трудовитрати (люд/год) - 2,50 грн.
2. Оплата праці - 162,73 грн.
3. Нарахування на ФОП - 35,80 грн.
4. Накладні витрати % - 120,75 грн.
5. Разом - 319,28 грн.
6. Рентабельність 10% - 31,93 грн.
7. Разом - 351,21 грн.

8. ПДВ, 20% - 70,24 грн.

9. Вартість послуги – 421, 45 грн.

Враховуючи те, що у планову калькуляцію на погодження проектно-кошторисної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) включено накладні витрати у розмірі 120.75 грн., Відділення на адресу ПАТ «Львівгаз» надіслало вимогу від 11.04.2016р. №13/03-317 стосовно надання пояснення, які саме витрати входять до накладних витрат та яким чином сформована дана стаття витрат.

В свою чергу, ПАТ «Львівгаз» листом від 21.04.2016р. №Лв 07/4 – 2700-16 повідомило Відділення про таке: *«Накладні витрати – це частина витрат, що безпосередньо не пов'язана з наданням послуг підприємством, але є необхідною для забезпечення функціонування підприємства.*

Базою для розподілу накладних витрат є основна заробітна плата виробничого персоналу.

До складу накладних витрат відносяться:

- амортизаційні нарахування на повне відновлення основних засобів, нематеріальних активів за нормами, затвердженими наказом про облікову політику підприємства;
- витрати на придбання спеціальних бланків та документів, канцелярських товарів, періодичних видань та літератури, а також на оплату послуг типографії та переплетення;
- витрати на відрядження, пов'язані з конкретним видом діяльності;
- витрати на охорону праці та техніку безпеки, враховуючи витрати, пов'язані з придбанням аптечок та медикаментів, засобів наглядної агітації, попереджувальних плакатів, витрати на поліпшення умов праці, забезпечення санітарно-гігієнічних та побутових умов;
- інші види витрат, що є необхідними для організації виробничого процесу та не відшкодовані покупцем послуг.

Для розрахунку накладних витрат враховуються прямі витрати за відповідними видами діяльності.

До прямих витрат відносяться:

- витрати на відрядження, витрати на резерв відпусток, компенсаційні і заохочувальні виплати персоналу, що безпосередньо надає послуги;
- витрати на придбання матеріальних запасів, що використовуються в процесі надання послуг;
- інші витрати, пов'язані з наданням послуги (обов'язкове страхування, медичне обслуговування, обслуговування офісної техніки, послуги з ремонту автомобілів, та інше).

Для визначення накладних витрат також використовуються:

- розрахункова частина адміністративних витрат, що відноситься на конкретний вид діяльності;
- сума цехових витрат;
- сума загальновиробничих витрат за видами діяльності.

Підставою для розрахунку накладних витрат є фактично понесені витрати за попередній звітний період (в нашому випадку рік).

На вимогу Відділення від 11.04.2016р. №13/03-319, ПАТ «Львівгаз» листом від 25.04.2016р. №Лв 07/4 – 2706-16 повідомило, зокрема, наступне: *«Відповідно до ст. 7 Закону України «Про архітектурну діяльність» проектна документація погоджується з організацією, яка видала технічні умови у випадку відхилення від технічних умов. Це означає, що такі дії відбуваються лише за бажанням (заявою)*

замовника. Відтак, якщо в замовника немає обов'язку погоджувати проектну документацію з нашим Товариством, у нашого Товариства відсутній обов'язок погоджувати дану проектну документацію безкоштовно. Відповідно, ця процедура відбувається за домовленістю сторін, а відтак, є платною, оскільки вартість погодження проектної документації не входять ні в один із затверджених тарифів для нашого Товариства.

Наше Товариство здійснює погодження проектно-кошторисної документації розробленої іншим суб'єктом господарювання на відповідність технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб), автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів (на один об'єкт) лише за заявою (бажанням) замовника, що передбачено ст. 7 Закону України «Про архітектурну діяльність».

Так як ПАТ «Львівгаз» не здійснює погодження проектно-кошторисної документації розробленої Товариством, відповідно і вартість погодження не встановлена.

Вартість погодження проектно-кошторисної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб), автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів (на один об'єкт) розробленої іншим суб'єктом господарювання становить 421,45 грн.».

Проте, листом від 05.10.2015 №3/05-01-05/2105 Територіальне управління державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України у Львівській області надало Відділенню такі роз'яснення:

«...Суб'єкти господарювання, в яких наявні дозволи на виконання будівельно-монтажних робіт з газопостачання, не зобов'язані отримувати будь-які погодження у газорозподільного підприємства.

Разом з тим, слід зазначити, що виконання будівельних робіт з монтажу систем газопостачання має проводитись виключно на основі проектної документації на будівництво. Підприємству, яке займається проектуванням систем газопостачання, необхідно у своєму штаті мати головного інженера проекту (ГП), який отримав відповідний кваліфікаційний сертифікат (Вимога ДБН А.2.2-3-2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво»).

Погодження проектів на будівництво у газорозподільного підприємства (ПАТ «Львівгаз») новими правилами безпеки систем газопостачання, затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 15.05.2015 № 285, не передбачено...».

Водночас, пунктом 4 розділу 2 глави V Кодексу газорозподільних систем, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс газорозподільних систем) передбачається, зокрема, таке:

«...Якщо розробку проекту зовнішнього газопостачання забезпечував замовник, зазначений проект та його кошторисна частина мають бути погоджені Оператором ГРМ, при цьому один екземпляр проекту після його погодження передається (залишається) Оператору ГРМ...».

Згідно з пунктом 8 розділу 2 глави V Кодексу газорозподільних систем:

«...Якщо технічними умовами присідання точка вимірювання (місце встановлення комерційного вузла обліку) буде визначена в газових мережах внутрішнього газопостачання, проект внутрішнього газопостачання має передбачати заходи з організації вузла обліку та кошторисну частину щодо реалізації цих заходів, а сам проект внутрішнього газопостачання в частині організації вузла

обліку та кошторису затрат на організацію вузла обліку має бути погоджений з Оператором ГРМ...».

Відповідно до пункту 10 розділу 2 глави V Кодексу газорозподільних систем:

«...Якщо система внутрішнього газопостачання замовника передбачатиме підключення третіх осіб (інших замовників, споживачів), то у такому випадку ... замовник до початку будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання від точки приєднання замовника до точок присіднання третіх осіб (споживачів) має погодити з Оператором ГРМ проект внутрішнього газопостачання в зазначеній частині будівництва...».

Отже, вищенаведене свідчить, що чинними нормативно-правовими актами не передбачено необхідність погодження Оператором ГРМ проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб, якщо проектно-технічну документацію було розроблено іншим суб'єктом господарювання, у якого наявні дозволи на виконання будівельно-монтажних робіт з газопостачання.

Зазначаємо, що Заявники, які звернулися до Відділення з питань правомірності дій ПАТ «Львівгаз», а саме справляння Товариством плати за погодження проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб у розмірі 421,45 грн., повідомили Відділення, що не мали ніякого бажання погоджувати проектно-технічну документацію, яку була розроблена іншим суб'єктом господарювання на відповідність виданим ПАТ «Львівгаз» технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб.

Однак, ПАТ «Львівгаз» у технічних умовах **на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) встановлює вимогу: Проект погодити з ПАТ «Львівгаз», що в свою чергу призводить до обов'язкового погодження проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб у випадку розроблення проектно-технічної документації іншим суб'єктом господарювання у якого наявний відповідний дозвіл.**

Тому, твердження ПАТ «Львівгаз» у листі від 25.04.2016р. №Лв 07/4 – 2706-16, зокрема, що: «... якщо в замовника немає обов'язку погоджувати проектну документацію з нашим Товариством, у нашого Товариства відсутній обов'язок погоджувати дану проектну документацію безкоштовно. Відповідно, ця процедура відбувається за домовленістю сторін, а відтак, є платною, оскільки вартість погодження проектно-технічної документації не входять ні в один із затверджених тарифів для нашого Товариства.

Наше Товариство здійснює погодження проектно-кошторисної документації розробленої іншим суб'єктом господарювання на відповідність технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб), автономне опалення, заміна, перенесення та додаткове встановлення газових приладів (на один об'єкт) лише за заявою (бажанням) замовника, що передбачено ст. 7 Закону України «Про архітектурну діяльність» **є необґрунтованим та неправомірним в частині, що Замовник не має обов'язку погоджувати проектну документацію так як ПАТ «Львівгаз» у технічних умовах на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) встановив умову: Проект погодити із ПАТ «Львівгаз».**

Таким чином, встановлення ПАТ «Львівгаз» у технічних умовах на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) вимоги «Проект погодити з ПАТ «Львівгаз» є неправомірною та безпідставною, що призводить до необґрунтованого справляння плати за погодження проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) у розмірі 421,45 грн.

Такі дії Публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Львівгаз» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме, зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу у вигляді дії Товариства (встановлення у технічних умовах на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) вимоги «Проект погодити з ПАТ «Львівгаз»»), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

Зазначаємо, що відповідно до приписів законодавства про захист економічної конкуренції захист споживачів від зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку здійснюється на підставі моделі значної конкуренції на ринку, яка характеризується зацікавленістю суб'єкта господарювання провадити господарську діяльність без можливого ущемлення інтересів споживачів, що здатні, у разі можливості ущемлення їх інтересів, у подальшому, задовольняти власний попит у інших суб'єктів господарювання, натомість, відсутність значної конкуренції на ринку не дозволяє споживачам у повній мірі відмовитися від послуг суб'єкта господарювання, який міг ущемити їх інтереси.

Листом від 06.05.2016 № Льв 07/4-2890-16 (вх. від 17.05.2016 № 8-876) ПАТ «Львівгаз» повідомило Відділенню таке:

«Додатково до відповідей найшого Товариства від 21.04.2016 р. № Льв07/4-2700-16 від 25.04.2016 № Льв07/4-2706-16 повідомляємо наступне.

Право ПАТ «Львівгаз» погоджувати проектну документацію на відповідність технічним умовам та отримувати за це кошти було передбачено наступними нормативно-правовими актами:

1. У період з 15.05.2015 р. 07.07.2015 р.

Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 р. № 285 «Про затвердження Правил безпеки систем газопостачання» був прийнятий 15.05.2015 р. Однак, чинності даний наказ набрав лише 07.07.2015 р. Відтак, до набрання ним чинності, питання погодження проектно-технічної документації на відповідність технічним умовам регулювалось наказом Державного комітету по нагляду за охороною праці № 254 від 01.10.97 р. «Про затвердження Правил безпеки систем газопостачання України».

Згідно п. 3.3. розділу 3 наказу № 254 від 01.10.97 р. проектна документація до затвердження замовником повинна бути погоджена з підприємством газового господарства щодо її відповідності виданим технічним умовам на проектування, а також повинна пройти експертизу в експертно-технічних центрах Держнаглядохоронпраці України відповідно до чинного законодавства.

Проекти підлягають повторному погодженню, коли протягом 24 місяців не було розпочато будівництво систем газопостачання, а за необхідності – і

коригуванню.

Крім того, в наказі № 254 від 01.10.97 р. не вказано, що таке погодження повинно бути безкоштовним. Відтак, ПАТ «Львівгаз» справляло з Замовників проектної документації плату за таке погодження.

Отже, з 15.05.2015 р. до 07.07.2015 р. ПАТ «Львівгаз» мав усі правові підстави для погодження проектної документації на відповідність технічним умовам та отримання плати за такі послуги.

2. У період з 07.07.2015 р. по 27.11.2015 р.

Відповідно до 6.7 розділу VI постанови НКРЕ № 420 від 19.04.2012 р. «Про затвердження Порядку доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України», яка втратила чинність у зв'язку з прийняттям Кодексу газорозподільних систем замовник, на підставі технічних умов на внутрішнє газопостачання за власний рахунок розробляє проект внутрішнього газопостачання, погоджує його у ГП (газорозподільного підприємства, тобто ПАТ «Львівгаз») та в установленому порядку забезпечує будівництво (нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, технічне переоснащення) внутрішніх систем газоспоживання (газопостачання) і забезпечує введення їх в експлуатацію.

В постанові № 420 не вказано, що погодження проекту внутрішнього газопостачання здійснюється газорозподільним підприємством безкоштовно.

3. У період з 27.11.2015 р. по теперішній час.

Як зазначалось вище, наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 р. № 285 «Про затвердження Правил безпеки систем газопостачання» набрав чинності 07.07.2015 р.

Відповідно до п. 5.5. глави 5 Правил безпеки систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 р. № 285 (надалі – Правила), заміна газового обладнання виконується за заявою власника (орендаря (наймача)) до газорозподільного підприємства суб'єктом господарювання, який має дозвіл на виконання зазначених робіт, виданий центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю.

Заміна обладнання оформлюється ескізом у разі заміни газового без зміни функціонального призначення, потужності, потужності та системи димовідведення. В інших випадках – з оформленням виконавчо-технічної документації.

Відповідно до п. 7 глави 6 розділу X Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 р. № 2494 (надалі – Кодекс) зміна кількості або потужності газоспоживаючого обладнання споживача здійснюється за погодженням з Оператором ГРМ.

Також, в Кодексі не вказано, що погодження, передбачене п. 7 глави 6 розділу X, має бути безкоштовним. Відтак, ПАТ «Львівгаз» має право справляти плату за таке погодження.

При проведенні реконструкції газової мережі за адресою (інформація з обмеженим доступом) потужність газоспоживаючого обладнання збільшилась.

Відтак, в порядку передбаченому п. 5.5. глави 5 Правил та п. 7 глави 6 розділу X Кодексу такі зміни повинні оформляються шляхом розроблення виконавчо-технічної документації та погоджуватись з Оператором ГРМ. Такі дії були проведені, шляхом погодження проектної документації Замовника.

Вважаємо, що ПАТ «Львівгаз» в своїй діяльності дотрималось норм чинного законодавства при погодженні проектної документації на відповідність технічним умовам та не порушив жодних норм антимонопольного законодавства».

На розпорядження Адміністративної колегії Відділення від 06.05.2016р. №29рп/к у справі №1-02-26/2016, ПАТ «Львівгаз» листом від 24.05.2016 № Лв 07/4-3263-16 (вх. від 24.05.2016 № 8-918) повідомило наступне:

«Розглянувши розпорядження адміністративної колегії ЛОТВ АМК України від 06.05.2016 р. № 29рп/к у справі № 1-02-26/2016 повідомляємо наступне.

1. Щодо стягнення плати за погодження проектної документації на відповідність технічним умовам:

Листом від 06.05.2016 р. №Лв07/4-2890-16, який було надіслано на Вашу електронну адресу lv@mncsi.gov.ua 06.05.2016 р. о 11:36 год, ПАТ «Львівгаз» обґрунтувало якими саме нормативно-правовими актами в період з 15.05.2015 р. по теперішній час передбачено право ПАТ «Львівгаз» погоджувати проектну документацію на відповідність технічним умовам та стягнення плати за надання такої послуги (копію листа додаємо).

Просимо розглянути даний лист та врахувати наведені в ньому аргументи при винесенні рішення у справі № 1-02-26/2016.

2. Щодо передбачення в технічних умовах умови «Проект погодити з ПАТ «Львівгаз»:

Відповідно до п. 3 ст. 30 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки.

Як зазначалось в листі від 06.05.2016 р. № Лв07/4-2890-16, вимога погоджувати проектну документацію з ПАТ «Львівгаз» відповідає законодавству. Отже, передбачення в технічних умовах умови «Проект погодити з ПАТ «Львівгаз» не може ущемляти інтереси замовників послуг з приєднання та реконструкції газової мережі, оскільки, воно не суперечить чинному законодавству, а навпаки, відповідає його вимогам.

Відтак, просимо переглянути висновки, викладені у Вашому розпорядженні від 06.05.2016 р. № 29рп/к у справі № 1-02-26/2016 та повідомити наше Товариство про позицію ЛОТВ АМК України щодо наведених у листі від 06.05.2016 р. № Лв07/4-2890-16 аргументів.»

Аргументи ПАТ «Львівгаз», наведені у листі від 06.05.2016 № Лв 07/4-2890-16 (вх. від 17.05.2016 № 8-876) та листі від 24.05.2016 № Лв 07/4-3263-16 (вх. від 24.05.2016 № 8-918) спростовуються наступним чином.

Відповідно до абзацу 7 ст. 7 Закону України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-XIV (далі – Закон України «Про архітектурну діяльність») внесення змін до затвердженого проекту проводиться виключно за згодою автора проекту, а **в разі відхилення від технічних умов - за погодженням з підприємствами, установами та організаціями, які надали такі технічні умови, та замовником.**

Згідно з ст. 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI (далі – Закон країни «Про регулювання містобудівної діяльності»):

1. Технічні умови - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водо-, тепло-, енерго- і газопостачання, каналізації, радіофікації, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод, телефонізації, телекомунікації, диспетчеризації, пожежної та техногенної безпеки.

2. Фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.

Технічні умови надаються протягом 10 робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

3. Технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки.

4. У технічних умовах враховується, що місце приєднання інженерних мереж замовника до магістральних чи інших інженерних мереж розташовується на межі земельної ділянки замовника або за його згодою на території такої земельної ділянки.

5. Якщо технічними умовами передбачається необхідність будівництва замовником інженерних мереж або об'єктів інженерної інфраструктури (крім мереж, призначених для передачі та розподілу електричної енергії, трубопроводів, призначених для розподілу природного газу, транспортування нафти та природного газу) поза межами його земельної ділянки, розмір пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту зменшується на суму їх кошторисної вартості, а такі інженерні мережі та/або об'єкти передаються у комунальну власність.

У разі якщо кошторисна вартість будівництва інженерних мереж та/або об'єктів інженерної інфраструктури (крім мереж, призначених для передачі та розподілу електричної енергії, трубопроводів, призначених для розподілу природного газу, транспортування нафти та природного газу) перевищує розмір пайової участі замовника у розвитку інфраструктури населеного пункту, орган місцевого самоврядування приймає рішення про відшкодування замовнику різниці між здійсненими витратами та розміром пайової участі замовника у розвитку інфраструктури населеного пункту.

6. Склад, зміст, порядок надання технічних умов та порядок визначення вартості послуг з їх надання визначаються відповідними центральними органами виконавчої влади.

7. Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

8. За рішенням замовника може бути передбачено застосування автономних систем інженерного забезпечення в установленому законодавством порядку.

Відповідно до п. 5.5. розділу 5 Правил безпеки систем газопостачання, затверджених Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 15.05.2015 № 285 (далі – Правила безпеки систем газопостачання):

Заміна газового обладнання виконується за заявою власника (орендаря (наймача)) до газорозподільного підприємства суб'єктом господарювання, який має дозвіл на виконання зазначених робіт, виданий центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю.

Заміна обладнання оформлюється ескізом у разі заміни газового обладнання без зміни функціонального призначення, потужності та системи димовідведення. В інших випадках - з оформленням виконавчо-технічної документації.

Відключення газу перед заміною газового обладнання здійснюється газорозподільним підприємством за заявою власника (балансоутримувача та/або орендаря (наймача)). Пуск газу після заміни газового обладнання проводиться газорозподільним підприємством за зверненням власника (балансоутримувача та/або орендаря (наймача)) після проведення інструктажу із безпечної його експлуатації.

Документи щодо заміни газового обладнання передаються до архіву газорозподільного підприємства.

Водночас, пунктом 7 розділу 6 глави X Кодексу газорозподільних систем передбачається таке:

Зміна кількості або потужності газоспоживаючого обладнання споживача здійснюється за погодженням з Оператором ГРМ.

Перенесення в інше місце комерційного ВОГ або його складових за бажанням споживача здійснюється за його рахунок в установленому законодавством порядку з урахуванням вимог ПБСГ та після внесення змін* до проектної документації, яка погоджується з Оператором ГРМ.

Споживачем забезпечується відповідність встановленого газоспоживаючого обладнання проекту системи газопостачання, погодженому з Оператором ГРМ.

Обладнання або газопроводи, не передбачені проектом та виявлені під час перевірок, мають бути відключені та демонтовані за рахунок споживача.

Водночас, листом від 24.06.2016 № 13/03-989 Відділення звернулося до Антимонопольного комітету України з пропозицією звернутися до НКРЕКП для отримання роз'яснень стосовно питання необхідності погодження проектної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб).

У свою чергу, листом від 28.07.2016 № 7662/16/7-16 НКРЕКП повідомило наступне:

*«...Відповідно до пункту 5 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ за необхідності реконструкції чи технічного переоснащення вже підключеного до ГРМ об'єкта, у тому числі в результаті зміни форми власності чи власника цього об'єкта, за умови, що це не призводить до необхідності збільшення технічної (пропускної) потужності ГРМ в точці приєднання, новий договір на приєднання з новим чи діючим власником об'єкта не укладається. **При цьому у випадку перенесення вузла обліку та/або зміни його типорозміру (номінальної потужності) або зміни місця розташування газових приладів (пристроїв) в установленому законодавством порядку вносяться відповідні зміни до проектної документації, а у разі її відсутності розробляється нова проектна документація.***

Якщо за необхідності реконструкції чи технічного переоснащення вже підключеного до ГРМ об'єкта, у тому числі в результаті зміни форми власності чи власника цього об'єкта, виникає необхідність збільшення технічної (пропускної) потужності ГРМ в точці приєднання або її перенесення, з новим чи діючим власником об'єкта має бути укладений новий договір на приєднання відповідно до умов цього Кодексу.

*Одночасно повідомляємо, що пунктом 5.5 Правил безпеки систем газопостачання (НПАОП) 0.00-1.76-15), затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 №285, визначено, що **заміна обладнання оформлюється ескізом у разі заміни газового обладнання без зміни функціонального призначення, потужності та системи димовидалення. В інших випадках – з оформленням технічної документації.***

Таким чином, вирішення порушених питань має здійснюватись з урахуванням вищевикладеного.»

У свою чергу, згідно з твердженнями ПАТ «Львівгаз», викладеними у листі від 21.04.2016 № Лв 07/4-2700-16 (вх. від 25.04.2016 № 8-738) «...**Форма технічних умов на реконструкцію газової мережі не встановлено законодавством. Вони**

розробляються у відповідності до ст. 30 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності»...».

Водночас, у листі від 01.04.2016 № Лв 07/4-2192-16 (вх. від 05.04.2016 № 8-582) Товариство зазначає таке: «...Відповідно до ст. 7 ЗУ «Про архітектурну діяльність» проектна документація погоджується з організацією, яка видала технічні умови лише у випадку відхилення від технічних умов. Це означає, що такі дії відбуваються лише за бажанням (заявою) замовника...».

Таким чином, чинним законодавством не передбачено необхідність погодження Оператором ГРМ проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб, якщо проектно-технічну документацію було розроблено іншим суб'єктом господарювання, у якого наявні дозволи на виконання будівельно-монтажних робіт з газопостачання **у всіх випадках при реконструкції мереж газопостачання.**

Зазначаємо, що жодним нормативно-правовим актом не передбачено обов'язковості встановлення в технічних умовах на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) вимог щодо погодження проектно-технічної документації на відповідність вказаним технічним умовам.

Отже, встановлення ПАТ «Львівгаз» **у технічних умовах на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) вимоги: Проект погодити з ПАТ «Львівгаз», що в свою чергу може призводити до обов'язкового погодження проектно-технічної документації на відповідність виданим технічним умовам на реконструкцію індивідуальних житлових будинків і квартир фізичних осіб у випадку розроблення проектною документації іншим суб'єктом господарювання у якого наявний відповідний дозвіл.**

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин виникнення цього порушення, Адміністративна колегія надає Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Львівгаз» обов'язкові для розгляду такі,

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії ПАТ «Львівгаз», які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу у вигляді дії Товариства (встановлення у технічних умовах на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) вимоги «Проект погодити з ПАТ «Львівгаз»»), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону), шляхом вилучення із Технічних умов на реконструкцію та внутрішнє газопостачання індивідуальних житлових будинків і квартир (фізичних осіб) умови «Проект погодити з ПАТ «Львівгаз»».

2. Повідомити про розгляд Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України протягом десяти днів з дня їх отримання.

Звертаємо Вашу увагу на те, що відповідно до статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції»: рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані; відповідно до частини 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень цих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю.

Голова Колегії

А.Д. Басараба